

F e l j e g y z é s

a tudományos könyvek és folyóiratok behozatalának és kivitelének módjára vonatkozólag.

Fenti tárgyban értekezletet hívtam össze, melyen résztvettek: a Tudományos Akadémia Titkári Hivatalának szaktitkarain kívül a Népművelési minisztérium, az Országos Könyvtári Központ, az Országos Dokumentációs Központ, a Kulturkapcsolatok Intézete és az IBUSZ megbízottai.

Javaslatunk a következő:

1./ a tudományos könyvek és folyóiratok behozatalának és kivitelének kérdését legfelsőbb fokon egy, a Tudományos Akadémia keretén belül működő bizottság irányítaná. E bizottság feladata lenne, hogy az egész kérdést politikai szempontból irányítsa, a nagy elvi vonalakat megállapítsa, a könyv- és folyóirat behozatallal és kivittel konkrétan foglalkozó szerveket irányítsa és ellenőrizze.

2./Elkészítendő és a fenti bizottság elé terjesztendő a könyv- és folyóiratbehozatal és kivitel adminisztrációjának részletes terve. E terv vázlatául a következőket javasoljuk:

a./ Közkönyvtárak és Dokumentációs Központok rendelese.

Az Országos Könyvtári Központ keretén belül a köz-könyvtárak személyzete létszámának terhére, központi rendelőirodát kell létesíteni. Ez a központi rendelőiroda egyesíti a közkönyvtárak és a Dokumentációs Központok rendeleseit. E rendeleseket az Országos Könyvtári Központ könyvtári szempontból véleményezi és a Tudományos Akadémia Titkári Hivatalának megküldi.

b./ Egyetemi és egyéb intézetek, üzemek stb., és magán-személyek rendelősei.

Az ilyen rendelesek szintén az Országos Könyvtári Központba futnak be, mely a rendelőlapra a rendelkezésre álló adatok alapján rájegyzi, hogy az illető folyóirat, vagy nagyobb értékű könyv, az országban már meg van-e és hol található. E megjegyzéssel a rendeleseket továbbítja a Tudományos Akadémia Titkári Hivatalához.

c./ A Tudományos Akadémia Titkári Hivatalának szaktitkárai, az egyszerűbb kérdéseket saját maguk elbírálják, vagy belátásuk szerinti szakember véleményét kéri. A bonyolultabb, vagy nagyobb jelentőségű ügyeket azon szakmai bizottságok elé terjesztik, melyek a Tudományos Tanács működése óta a tudományok összes területén működnek és a legkiválóbb szakemberekből állnak.

d./ A szaktitkárok a véleményezést rávezetik a rendelesekre, majd az IBUSZ-nak küldik meg. Az IBUSZ a rendeleseket azonnal teljesíti, ha az valutakeretébe beilleszthető, ha nem, akkor az Országos Könyvtári Központ-tól kér utasítást.

3./ A nem tudományos könyvek és folyóiratok behozatalának irányítása, a Népművelési Minisztérium feladata, a közkönyvtárak rendeleseinek nem tudományos részének kivételével, melyek az előző pontokban megjelölt módon történnek.

4./ Könyvek és folyóiratok kivitelének módjára vonatkozólag, lényegében a fenti elvek szövegtartásával, az 1. pontban említett bizottság felé teszünk javaslatot.

Budapest, 1950. március 6.

Erdős Tamás ak.

- 16.) A Országos Tudományos Akadémia hozzánk intézett levelével kapcsolatban

Határozat: Írjunk egy levelet, melyben közöljük, hogy a Magyar Tudományos Akadémia fenntartásáról a Magyar Népköztársaság gondoskodik.

Felelős: Alexits György.

- 17.) Rázsó Imre kérdése tárgyában

Elnökség úgy határoz, hogy magadjon tagja az Amerikai Mezőgazdasági Szövetségnek.

- 18.) Az Akadémia 5 éves tervének publikálásával kapcsolatban

Elnökség egyetért azszal, hogy az 5 éves tudományos terv megfelelő kivonata publikálendő.

Felelős: Erdős Tamás.

- 19.) A júniusban tartandó nagygyűlés kérdésében

Elnökség ad hoc bizottság szervezését javasolja a Főtitkár köré.

Felelős: Alexits György.

- 20.) Az 1950. január 14.-i elnökségi ülésen Gombás Pál által felvetett probléma részletezése.

Határozat: Ezt sokszorosítani kell és elküldeni az Elnökség tagjainak.

Felelős: Alexits György.

- 21.) Alexits főtitkár bejelenti, hogy március 25.-én két előadás megtartására Párisba utazik és kéri, hogy az Elnökség gondoskodjon ez idő alatti helyettesítéséről.

Elnökség a két hét tartama felkéri Erdély-Gruz Tibort a Főtitkár helyettesítésére.

9. IX. Több tárgy nem lévén, Elnök az ülést bezárja.

Km.

- 8.) Az Egyetemi Könyvtár létszámfeletti alkalmazottai tekintetében
Elnökség felhatalmazza a Főtitkárt, hogy a könyvtár kérését utasítsa el.
Felelős: Alexits György.
- 9.) Anyag készítése a "Nagy Szovjet Enciklopédia"-hoz.
a.) Határozat: A magyar tudományok történetét meg kell írni s felkéri Elnökség Fogarasi Bélát, állapítsa meg, kik alkalmasak a feladat keresztülvitelére.
Felelős: Fogarasi Béla.
b.) A Szovjetunió Tudományos Akadémiájának levél irandó, hogy milyen terjedelmű legyen a Szovjet Enciklopédia számára küldendő anyag.
Felelős: Alexits György.
- 10.) Főtitkár bejelenti, hogy az Akadémia ma már képes átvenni néhány kutatóintézetet.
Elnökség felhatalmazza az Elnököt és Főtitkárt, hogy ezt a kérdést a VKM-el tárgyalják le.
Felelős: Alexits György.
- 11.) A Helyesírási Bizottság munkájának eredményesebbé tétele céljából
határozat: Ligeti Lajos vállalja el az ebben a bizottságban való részvételt s vonja be hozzá az Írószövetség, Újságírószövetség és a Nyomdász Szakszervezet képviselőit is.
Felelős: Ligeti Lajos.
- 12.) Teissier professzor felfüggesztése kérdésében
Elnökség levélben biztosítja a professzort rokon-szenvéről és ezt a levelet nyilvánosságra hozza.
Felelős: Alexits György.
- 13.) Akadémiai Értesítő.
Az Értesítő szerkesztőségi teendőit a Főtitkár mellett lássák el Turóczy-Trostler József és Voinovich Géza.
Felelős: Alexits György.
- 14.) A Pályadíj Bizottság javaslatát
Elnökség egyhanguan elfogadja.
- 15.) Főtitkár bejelenti az intézkedést az Akadémia ingatlanaival kapcsolatban.
Elnökség az intézkedéseket tudomásul veszi és felhatalmazza a Főtitkárt a további lépések megtételére.
Felelős: Alexits György.

f) VII. A tudományos besorolások tekintetében

határozat: Elnökség elfogadja Seidner Mihály magasabb nyugdíjára, Esztó Péter, Sébor János és Tarján Rezső besorolására vonatkozó javaslatokat.

Felelős: Erdős Tamás.

VIII. Vegyes ügyek.

1.) A tudományos kutatási lehetőség biztosítása tekintetében

határozat: Az osztályvezetőségek szerezzék be osztályuk tagjaitól, hogy mi az, ami őket a kutatómunkában akadályozza, ebből megfelelő tervzet készítenőd és az Elnökség elé viendő.

Felelősök: Szaktitkárok.

2.) Az Akadémianak gyakorlati élettel való szorosabb kapcsolata kiépítése tekintetében

határozat: Elnökség megbizsa az osztály elnököket, hogy ki-ki a maga területén vitassa meg ezt a kérdést és a módszereket dolgozza ki.

Felelősök: Osztályelnökök.

3.) A Központi Fizikai Kutató Intézet tervezésére kiküldött bizottságnak a munka befejezése alkalmából

Elnökség köszönetét fejezi ki és elhatározza, hogy a bizottság tagjait erről levélben is értesíti.

Felelős: Alexits György.

4.) A Petőfi-Ház átvétele az Akadémia számára.

Elnökség felhatalmazza a Főtitkárt, hogy ebben a kérdésben a tárgyalásokat a Fővárossal kezéje meg.

Felelős: Alexits György.

5.) Könyv- és Folyóiratkiadás.

Elnökség határozatképen egy kis iroda állítandó fel Szalay Sándor vezetése alatt. A munka irányítására egy bizottság is felállítandó, amelynek tagjai hivatalból az osztálytitkárok, valamint Ligeti Lajos, Gombás Pál, Erdőy-Gruz Tibor, Alexits György, Fogarasi Béla és Bognár Rezső.

Felelős: Alexits György.

6.) Lektorálás akadémikusok által.

határozat: Minden akadémikus köteles lektorálni a neki hivatalból megküldött akadémiai kiadvány kéziratát.

7.) A Magyarhoni Földtani Társulat századik évfordulója alkalmából

Elnökség helyesli a kongresszus megtartását, a "Márpátok Földtani Szövetsége" névnek azonban politikai melléklire van, így csupán centenárius geológus kongresszus történő.

Felelős: Alexits György.

- c.) Külföldi kongresszusokon való részvétel tekintetében
határozat: A zürichi kongresszusra Petényi Géza,
a koppenhágaiakra Ernst Jenő delegálását Elnökség
elfogadja. A többi kongresszuson nem veszünk részt.

- d.) Az intézeti vezetők terveit
Elnökség egyhanguan elfogadja.

- e.) Az osztály vezetőség Actákr. vonatkozó jav. slatait
Elnökség egyhanguan elfogadja.

- f.) Az osztály háromhónapos tervével kapcsolatban
határozat: Ilyen terveket a többi osztályok is ké-
szítsenek, illetőleg az osztálytitkárok adjanak ki-
utastást ezek elkészítésére.

Felelősök: Osztálytitkárok.

- g.) A tervszerű tudományos munka előfeltételül szolgáló
adminisztratív munkaerők kérdésében

határozat: Az intézeteknek folyósítandó összegek
adják meg az intézetek számára megfelelő számú ad-
minisztratív munkaerő beállításának a lehetőségét.

Felelős: Erdős Tamás.

6.) VI. osztály.

- a.) A tiszalöki vízművel kapcsolatban

határozat: A probléma megoldását az osztály szor-
galmazza, az Akadémia pedig ezzel a kéréssel for-
dul a Kormányhoz, hívjunk meg egy szovjet szakér-
tőt ennek kérdésnek tanulmányozására.

Felelős: Alexits György.

- b.) Egyes akadémikusoknak a Műszaki osztályba való áthelye-
zésével kapcsolatban

határozat: Hat hónapig maradjon mindenki jelenlegi
osztályában.

- c.) Az osztálynak az Actákra vonatkozó jav. slatait
Elnökség egyhanguan elfogadja.

d.) Napirenden kívül

Elnökség felkéri a Főtitkárt, hogy az ülésekre ezen-
tul kétféle előkészítő anyag küldendő szét az Elnök-
ség tagjainak; 1.) A fontosabb kérdések rövid össze-
foglalása, 2.) Kisebb ügyek címszévei.

Felelős: Alexits György.

e.) VI. Bizottságok.

A Bizottságok nem akadémikus tagjainak az osztály-
elnökök írásos felkérését küldenek.

Felelősök: Osztályelnökök.

- c.) Az osztálynak az Actákra vonatkozó javaslatát Elnökség időelőttinek tartja, ezért leveszi a napirendről.
- d.) Elnökség elfogadja a javasolt Acta Linguistica bizottságot azzal, hogy annak szerkesztője Németh Gyula legyen.
- e.) Elnökség határozatilag kimondja, hogy a Nyelv-művelő Bizottságból Nagy J. Béla kihagyandó.
- f.) A nyelv-, irodalom- és világirodalomtörténeti kutatások 1950 évi tervét Elnökség leveszi napirendről azzal, hogy az ilyen természetű terveket az ülés előtt négy nappal az elnökség tagjai kapják meg s a terveket az üléseken az illetékes osztály-elnök képviselje. Utasítás adandó továbbá az osztálytitkároknak, hogy a rokonszalmák elnökségi tagjai kapják meg a terveket, a Titkári Hivatal minden szakma területén gyűjtse össze az 1950 évi terveket s azok a már említett módon elnökségi ülés elé viendők.

Felelős: Erdős Tamás.

2.) II. osztály.

Elnökség elfogadja az osztályvezetőség által javasolt bizottságokat azzal, hogy a Neveléstudományi Bizottság személyi összetételére új javaslat terjesztendő az Elnökség elé.

Felelős: Fogarasi Béla.

3.) III. osztály.

Az osztályvezetőségi ülésen hozott határozatokat Elnökség egyhanguan elfogadja.

4.) Kémiai csoport.

Elnökség egyhanguan elfogadja a Kémiai Csoport elnökéül Schulek Elemért, vezetőségi tagjaiul pedig Erdey-Gruz Tibort, Hevesi Gyulát és Bognár Rezsőt. A csoport által javasolt bizottságokat és az Actákra vonatkozó javaslatokat ugyancsak elfogadja.

5.) V. osztály.

a.) A nyugdíj sokra vonatkozó j.v. slat tekintetében

határozat: A nyugdíjasok és özvegyi nyugdíjasok számszerű körét Elnökség megvizsgálja, a Titkárság pedig állítsa össze az összes kéréseket s ez a legközelebbi elnökségi ülés elé viendő.

Felelős: Erdős Tamás.

b.) Kiss Ferenc Antoniái Atlasza kérdésében

határozat: Erre vonatkozólag egy jelentés kérendő be kíván adótól.

Felelős: Rajka Ödön.

J e g y z ő k ö n y v

a Magyar Tudományos Akadémia 1950. március 11.-én megtartott elnökségi üléséről.

Jelen vannak: Rusznyák István elnök, Alexits György főtítkar, Ligeti Lajos és Gombás Pál alelnökök, Lukács György, Novobátzky Károly, Kolnár Erik, Erdély-Gruz Tibor, Straub Brúnó, az elnökség tagjai, Németh Gyula, Bogarasi Béla, Riesz Frigyes, Marek József, Illyés Géza, Hilkeilich Győző osztályelnökök, Erdős Tamás a Titkári Hivatal ügyvezető titkára.

A jegyzőkönyvet vezeti: Mészáros Agostonné s.előadó.

I. Rusznyák István elnök megnyitja az ülést.

a) II. Erdős Tamás beszámol a Titkári Hivatal munkájáról.

Határozat: Elnökség a beszámolóban elmondottakat tudomásul veszi.

b) III. Az egyetemi nyilvános rendes és rendkívüli tanári kinevezésekről

Elnökség úgy határoz, hogy a kinevezéseket ezen-
tul az osztályvezetőségek, vagy az osztályvezető-
ség által felállítandó ad hoc bizottságok elé vi-
gyék. Minden más egyéb kinevezésnél, vagy megbiz-
tásnál, ahol az Akadémiának véleményezési joga
és kötelezettsége van, az Akadémia titkári hi-
vatalának szaktitkárai gyűjtsék össze az osztályve-
zetőség véleményét a VKM számára.

Felelősök: Szaktitkarok.

c) IV. Főtítkar jelentése az osztályok munkájáról.

1.) I. osztály.

a.) Elnökség elfogadja az I. osztály javaslatát
a bizottságokra vonatkozólag azzal, hogy Révai
József megkérdendő, elfogadja-e jelölését az
Irodalomtörténeti Bizottságba.

Felelős: Alexits György.

b.) Elnökség hozzájárul Goldziher Ignác szüle-
tére 100 éves évfordulójának megünnepléséhez. Az
ünnepséget az I. osztály rendezi és egy, Goldziher
Ignác emlékének szentelt ünnepi kötetet ad ki.

Felelős: Waldapfel József.